

(๒๓)

คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญ

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๒๕/๒๕๖๗

เรื่องพิจารณาที่ ๒๓/๒๕๖๗

วันที่ ๒๒ เดือน พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๖๗

ระหว่าง { ศาลจังหวัดร้อยเอ็ด ผู้ร้อง
- ผู้ถูกร้อง

เรื่อง ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๒๓ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ และมาตรา ๒๗ หรือไม่

ศาลจังหวัดร้อยเอ็ดส่งคำโต้แย้งของผู้ร้อง (นายประสาน จอมคำสิงห์) ในคดีแพ่งหมายเลขดำที่ ผบ ข๑๓/๒๕๖๖ คดีหมายเลขแดงที่ ผบ ข๑/๒๕๖๗ เพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๒ ข้อเท็จจริงตามคำโต้แย้งและเอกสารประกอบ สรุปได้ดังนี้

นายอิวัชร เนตรสว่าง เป็นโจทก์ ยื่นฟ้องนางพจจุฬาลักษณ์ โพธิ์พุ่ม ที่ ๑ นายพงษ์ชยุตม์ โพธิ์พุ่ม ที่ ๒ และนางฉวีวรรณ วินทะไชย ที่ ๓ เป็นจำเลยต่อศาลจังหวัดร้อยเอ็ด ในคดีหมายเลขดำที่ ผบ ๓๙๐๕/๒๕๖๑ กรณีจำเลยที่ ๑ ผิดสัญญาเช่าซื้อรถยนต์ จำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ร่วมรับผิด ในฐานะผู้ค้ำประกัน ต่อมาโจทก์และจำเลยทั้งสามทำสัญญาประนีประนอมยอมความ ฉบับลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๖๑ ตกลงให้จำเลยทั้งสามร่วมกันหรือแทนกันชำระหนี้แก่โจทก์ เป็นเงินจำนวน ๑๐๐,๐๐๐ บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี นับถัดจากวันฟ้องจนกว่าจำเลยทั้งสามจะชำระเสร็จ รวมทั้งค่าฤชาธรรมเนียม หากจำเลยทั้งสามผิดนัดยินยอมให้โจทก์บังคับคดีในส่วนที่

- ๒ -

ค้ำชำระได้ทันที ศาลจังหวัดร้อยเอ็ดพิพากษาตามยอม คดีเป็นอันเสร็จเด็ดขาด เป็นคดีหมายเลขแดงที่ ผบ ๙๓๒๐/๒๕๖๑ จำเลยทั้งสามไม่ชำระเงินแก้อาจท์ อาจท์ยื่นคำร้องขอยึดที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างของจำเลยที่ ๓ เจ้าพนักงานบังคับคดีทำการยึดที่ดินซึ่งมีชื่อจำเลยที่ ๓ เป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ จำนวน ๒ แปลง ได้แก่ โฉนดเลขที่ ๙๑๓๕๘ และโฉนดเลขที่ ๑๖๔๓๙ ตำบลโนนรัง อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ต่อมาสำนักงานบังคับคดีจังหวัดร้อยเอ็ดประกาศขายทอดตลาดทรัพย์สินดังกล่าว ผู้ร้องเป็นบุคคลภายนอกยื่นคำร้องขอให้ปล่อยทรัพย์สินโดยอ้างว่าครอบครองที่ดินทั้งสองแปลงไว้โดยสงบและเปิดเผยด้วยเจตนาเป็นเจ้าของเป็นเวลากว่า ๓๐ ปี ได้กรรมสิทธิ์โดยการครอบครองปรปักษ์ จำเลยที่ ๓ ไม่ใช่เจ้าของที่ดินทั้งสองแปลงที่เจ้าพนักงานบังคับคดียึดไว้ ส่วนเหตุที่ยื่นคำร้องขอให้ปล่อยทรัพย์สินเกินระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดเนื่องจากจำเลยที่ ๓ เคยแจ้งว่าได้โอนกรรมสิทธิ์ในที่ดินทั้งสองแปลงให้ผู้ร้องแล้วและปิดบังข้อเท็จจริงกรณีที่ดินทั้งสองแปลงถูกบังคับคดี

ระหว่างการพิจารณาคดีของศาลจังหวัดร้อยเอ็ด ผู้ร้องโต้แย้งว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๒๓ วรรคหนึ่ง ในส่วนระยะเวลาการยื่นคำร้องขอให้ปล่อยทรัพย์สิน การพิจารณาว่ามีพฤติการณ์พิเศษหรือเหตุสุดวิสัยหรือไม่ เป็นดุลพินิจที่ศาลจะพิจารณา และไม่มีแนวคำพิพากษาของศาลฎีกาตีความคำว่า “พฤติการณ์พิเศษและเหตุสุดวิสัย” หากศาลเห็นว่าคำร้องขอให้ปล่อยทรัพย์สินไม่มีพฤติการณ์พิเศษหรือเหตุสุดวิสัยต้องยกคำร้องและดำเนินการบังคับคดีต่อไป ทำให้ผู้ร้องขอให้ปล่อยทรัพย์สินซึ่งเป็นบุคคลภายนอกที่ได้รับความเสียหายจากการบังคับคดีไม่ได้รับความคุ้มครองตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย เป็นการเพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลภายนอกในการยื่นคำร้องขอให้ปล่อยทรัพย์สินมากเกินไป ส่วนมาตรา ๓๒๓ วรรคสี่ บัญญัติให้สิทธิอาจท์หรือเจ้าหนี้ตามคำพิพากษายื่นคำร้องขอให้ศาลสั่งให้บุคคลภายนอกผู้ยื่นคำร้องขอให้ปล่อยทรัพย์สินวางเงินหรือหาประกันต่อศาลในกรณีที่คำร้องนั้นไม่มีมูลและยื่นเข้ามาเพื่อประวิงการบังคับคดี มีผลกระทบต่อสิทธิของผู้ร้องเกินสมควร เนื่องจากจำกัดระยะเวลาการยื่นคำร้อง และหากผู้ร้องไม่สามารถนำเงินหรือหลักประกันมาวางศาล ศาลจะมีคำสั่งจำหน่ายคดีออกจากสารบบความ คำสั่งของศาลดังกล่าวเป็นที่สุด เป็นการให้สิทธิแก่เจ้าหนี้เหนือบุคคลภายนอกผู้สุจริตที่ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายจากการบังคับคดีที่ไม่สามารถหาเงินหรือหลักประกันมาวางต่อศาล เป็นการเพิ่มภาระแก่บุคคลภายนอก อีกทั้งมาตรา ๓๒๓ วรรคห้า บัญญัติให้อาจท์หรือเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาที่ได้รับความเสียหายเนื่องจาก

- ๓ -

การยื่นคำร้องขอตั้งกล่าวไม่มีมูลและยื่นเข้ามาเพื่อประวิงการบังคับคดี อาจยื่นคำร้องต่อศาลภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ศาลมีคำสั่งยกคำร้องขอเพื่อขอให้ศาลสั่งให้ผู้กล่าวอ้างชดใช้ค่าสินไหมทดแทนสำหรับความเสียหายที่เกิดขึ้นแก่ตน เป็นบทบัญญัติที่ให้สิทธิและความสะดวกแก่เจ้าหน้าที่เพียงฝ่ายเดียว ทำให้เกิดความไม่เสมอภาคในกฎหมาย ดังนั้น ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๒๓ วรรคหนึ่ง วรรคสี่ และวรรคห้า เป็นบทบัญญัติที่เพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ ขัดต่อหลักนิติธรรม คຸ້ມครองเจ้าหน้าที่มากกว่าบุคคลภายนอก ทำให้บุคคลภายนอกผู้สุจริตไม่ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกับโจทก์หรือเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษา เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลด้วยเหตุความแตกต่างในเรื่องสถานะของบุคคลและฐานะทางเศรษฐกิจขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ และมาตรา ๒๗

ศาลจังหวัดร้อยเอ็ดเห็นว่า ผู้ร้องโต้แย้งว่าประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๒๓ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ และมาตรา ๒๗ ซึ่งศาลจังหวัดร้อยเอ็ดจะใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวบังคับแก่คดี และยังไม่มีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินี้ จึงส่งคำโต้แย้งดังกล่าวต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๒ วรรคหนึ่ง

ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาเบื้องต้นมีว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจรับคำโต้แย้งของผู้ร้องไว้พิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๒ วรรคหนึ่ง หรือไม่ เห็นว่า ศาลจังหวัดร้อยเอ็ดส่งคำโต้แย้งของผู้ร้องเพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๒๓ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ และมาตรา ๒๗ หรือไม่ บทบัญญัตินี้ดังกล่าวเป็นบทบัญญัติที่ศาลจังหวัดร้อยเอ็ดจะใช้บังคับแก่คดี เมื่อผู้ร้องโต้แย้งพร้อมด้วยเหตุผลว่า บทบัญญัตินี้ดังกล่าวขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ และยังไม่มีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินี้ กรณีเป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๒ วรรคหนึ่ง จึงมีคำสั่งรับไว้พิจารณาวินิจฉัยและเพื่อประโยชน์แห่งการพิจารณาให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำความเห็นและจัดส่งสำเนาเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องยื่นต่อศาลรัฐธรรมนูญ

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำความเห็นและจัดส่งสำเนาเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

๑. อธิบดีกรมบังคับคดี จัดทำความเห็นสรุปได้ว่า สาเหตุที่ต้องมีการแก้ไขบทบัญญัติของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการบังคับคดีนั้น เนื่องจากการบังคับคดี

- ๔ -

ตามคำพิพากษาหรือคำสั่งที่ใช้อยู่บางส่วนไม่เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบัน ทำให้การบังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลล่าช้า ไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอต่อการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน และยังเป็นช่องทางให้มีการประวิงคดีจากคู่ความ ไม่ว่าจะเป็นโจทก์ จำเลย ผู้ร้อง หรือผู้มีส่วนได้เสียอื่น ๆ จึงจำเป็นและสมควรต้องแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติของกฎหมายให้เหมาะสมยิ่งขึ้น การปรับปรุงแก้ไขบทบัญญัติลักษณะ ๒ การบังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่ง มีการปรับปรุงโครงสร้างบทบัญญัติว่าด้วยการบังคับคดีใหม่ทั้งหมด การจัดหมวดหมู่ให้เป็นระบบ การกำหนดบทบัญญัติเพิ่มเติมขึ้นใหม่และแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติกฎหมายเดิมให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น เพื่อลดภาระของศาล เพิ่มอำนาจและหน้าที่ของเจ้าพนักงานบังคับคดี รวมถึงกำหนดบทบัญญัติเพื่อคุ้มครองเจ้าพนักงานบังคับคดีให้มีความชัดเจน นอกจากนี้ เพิ่มหน้าที่ของเจ้าหนี้ ลูกหนี้ ผู้มีส่วนได้เสีย และมาตรฐานการคุ้มครองประโยชน์ผู้เกี่ยวข้องในการบังคับคดีให้มีความชัดเจน ตลอดจนปรับปรุงกระบวนการบังคับคดีให้เป็นไปโดยสะดวก รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น อันเป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนและเสริมสร้างความเติบโตทางเศรษฐกิจ ความเชื่อมั่นในการลงทุนและขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๒๓ ที่แก้ไขใหม่ มีวัตถุประสงค์เพื่อคุ้มครองสิทธิของบุคคลภายนอกผู้ที่เกี่ยวข้องกับการบังคับคดี โดยเพิ่มเติมบทคุ้มครองผู้ที่ได้รับความเสียหายอันเนื่องมาจากการร้องขอให้ปล่อยทรัพย์สิน ๓ ประการ ประการแรก กำหนดบุคคลผู้ที่จะใช้สิทธิยื่นคำร้องขอให้ปล่อยทรัพย์สินไว้ ๔ ประเภท ได้แก่ บุคคลที่อ้างว่าจำเลยหรือลูกหนี้ไม่ใช่เจ้าของทรัพย์สิน เจ้าของรวมในอสังหาริมทรัพย์ที่แบ่งการครอบครองเป็นส่วนสัด เจ้าของรวมในสังหาริมทรัพย์ที่แบ่งได้ และผู้อยู่ในฐานะอันจะให้จดทะเบียนสิทธิของตนได้อยู่ก่อน ประการที่สอง กำหนดกระบวนการในการยื่นคำร้องขอให้ปล่อยทรัพย์สินออกเป็น ๓ กรณี ได้แก่ (๑) กรณีไม่มีพฤติการณ์พิเศษหรือเหตุสุดวิสัย จะต้องยื่นคำร้องขอต่อศาลที่ออกหมายบังคับคดีภายใน ๖๐ วัน นับแต่วันที่มีการยึดทรัพย์สินนั้น (๒) กรณีที่มีพฤติการณ์พิเศษ จะต้องยื่นคำร้องขอไม่ช้ากว่า ๗ วัน ก่อนวันที่เจ้าพนักงานบังคับคดีกำหนดไว้เพื่อการขายทอดตลาดหรือจำหน่ายโดยวิธีอื่นซึ่งทรัพย์สินนั้นเป็นครั้งแรก และ (๓) กรณีที่มีเหตุสุดวิสัย จะต้องยื่นคำร้องขอก่อนขายทอดตลาดหรือจำหน่ายโดยวิธีอื่นซึ่งทรัพย์สิน และประการที่สาม แก้ไขเพิ่มเติมบทคุ้มครองโจทก์หรือเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาที่ได้รับความเสียหายอันเนื่องมาจากการร้องขอให้ปล่อยทรัพย์สิน

- ๕ -

๒. เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา จัดทำความเห็นสรุปได้ว่า การยกร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (ลักษณะ ๒ การบังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่ง) โดยแก้ไขบทบัญญัติเกี่ยวกับการบังคับคดีให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน และปรับปรุงโครงสร้างบทบัญญัติว่าด้วยการบังคับคดีใหม่ทั้งหมด นำบทบัญญัติเรื่องเดียวกันที่กระจัดกระจายอยู่หลายแห่งมาจัดหมวดหมู่ให้เป็นระบบมากยิ่งขึ้น เพื่อปรับปรุงบทบัญญัติเกี่ยวกับการบังคับคดีให้เป็นไปโดยสะดวก รวดเร็ว และเป็นธรรม ร่างมาตรา ๓๒๓ กำหนดเรื่องขอให้ปล่อยทรัพย์สินเป็นสำคัญ เพื่อให้บุคคลภายนอกได้รับความคุ้มครองมากยิ่งขึ้น โดยกำหนดเหตุในการกล่าวอ้างขอให้ปล่อยทรัพย์สินไว้ ๓ ประการ ประการแรก จำเลยหรือลูกหนี้ตามคำพิพากษาไม่ใช่เจ้าของทรัพย์สินที่เจ้าพนักงานบังคับคดีได้ยึดไว้ ประการที่สอง ตนเป็นเจ้าของรวมซึ่งมีกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองตามที่ได้แบ่งการครอบครองเป็นส่วนสัดส่วน และประการที่สาม ตนเป็นผู้อยู่ในฐานะอันจะให้เกิดทะเบียนสิทธิของตนได้อยู่ก่อน และกำหนดระยะเวลาในการยื่นคำร้องเป็น ๓ ช่วง คือ (๑) กรณีปกติให้ยื่นคำร้องขอภายในหกสิบวันนับแต่วันที่มีการยึดทรัพย์สิน (๒) กรณีที่มีพฤติการณ์พิเศษ เมื่อพ้นระยะเวลาหกสิบวันนับแต่วันที่มีการยึดทรัพย์สินไปแล้ว ให้ยื่นคำร้องขอไม่ช้ากว่าเจ็ดวันก่อนวันที่เจ้าพนักงานบังคับคดีกำหนดไว้เพื่อการขายทอดตลาดหรือจำหน่ายโดยวิธีอื่นซึ่งทรัพย์สินนั้นเป็นครั้งแรก และ (๓) กรณีที่มีเหตุสุดวิสัย จะต้องยื่นก่อนขายทอดตลาดหรือจำหน่ายโดยวิธีอื่นซึ่งทรัพย์สินนั้น ถ้ามีการร้องขัดทรัพย์สิน ศาลจะพิจารณาคำร้องขัดทรัพย์สินเหมือนอย่างคดีธรรมดา โดยให้โอกาสโจทก์หรือเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาขอคุ้มครองชั่วคราวด้วยการยื่นคำร้องเข้ามา หากมีพยานหลักฐานเบื้องต้นว่าคำร้องนั้นไม่มีมูลและประวิงการบังคับคดีก็ให้ศาลสั่งให้วางเงินหรือหลักประกัน ถ้าไม่วางก็ถือว่าเป็นการประวิงการบังคับคดีเพราะถือว่าไม่ปฏิบัติตามคำสั่งศาลซึ่งเป็นหลักทั่วไป เมื่อวางแล้วในระหว่างการดำเนินคดี ถ้ามีเหตุอันเกิดจากพยานหลักฐานที่เดิมไม่มีมูล ต่อมาศาลไต่สวนแล้วปรากฏว่ามีมูลก็ไม่มีผลจำเป็นต้องวางหลักประกันไว้เช่นนี้ก็ให้คืนหลักประกันได้ ทั้งนี้ ให้ศาลสามารถใช้ดุลพินิจและวิธีการตามความเหมาะสม ส่วนการกำหนดให้คำสั่งศาลเป็นที่สุดเกี่ยวกับการวางเงินหรือหาประกันการจำหน่ายคดีหรือการคืนหรือยกเลิกประกัน เพื่อวางหลักเรื่องการร้องขัดทรัพย์สินให้การดำเนินกระบวนการพิจารณาเสร็จไปโดยเร็ว เนื่องจากเป็นบทบัญญัติที่บุคคลภายนอกมักจะใช้ในการประวิงการบังคับคดีให้ล่าช้า หากปล่อยให้มีการอุทธรณ์หรือฎีกาคำสั่งต่อไป คดีจะยืดเยื้อออกไปและเจ้าหนี้ตามคำพิพากษา

- ๖ -

ก็ไม่มีทางที่จะบังคับคดีได้ เพราะเมื่อมีการอุทธรณ์คำสั่งก็จะต้องวางเงินต่อศาล และศาลก็จำหน่ายคดีไม่ได้เพราะคำสั่งนี้ยังไม่เป็นที่สุด สำหรับการขอให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนในคดีร้องชดทรัพย์ เพื่อกำหนดหลักการเรื่องการเรียกค่าสินไหมทดแทนแก่โจทก์หรือเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาที่ได้รับความเสียหายสืบเนื่องจากศาลมีคำสั่งยกคำร้องขอที่ไม่มีมูลและยื่นเข้ามาเพื่อประวิงการบังคับคดี

๓. เลขาธิการวุฒิสภา จัดส่งสำเนารายงานการประชุมและบันทึกการประชุมคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (ลักษณะ ๒ การบังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่ง) สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๘/๒๕๕๙ ครั้งที่ ๑๐/๒๕๕๙ ครั้งที่ ๑๑/๒๕๕๙ ครั้งที่ ๑๒/๒๕๕๙ ครั้งที่ ๑๓/๒๕๕๙ ครั้งที่ ๒๙/๒๕๕๙ ครั้งที่ ๑๗/๒๕๖๐ ครั้งที่ ๒๐/๒๕๖๐ ครั้งที่ ๒๒/๒๕๖๐ ครั้งที่ ๒๔/๒๕๖๐ ครั้งที่ ๒๕/๒๕๖๐ และครั้งที่ ๒๖/๒๕๖๐ สำเนารายงานของคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (ลักษณะ ๒ การบังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่ง) สภานิติบัญญัติแห่งชาติ สำเนารายงานการประชุมและบันทึกการประชุม สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๖๓/๒๕๕๙ และครั้งที่ ๑๙/๒๕๖๐ สรุปได้ว่า บทบัญญัติของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งในส่วนที่เกี่ยวกับการบังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่งที่ใช้บังคับอยู่บางส่วนไม่เหมาะสมแก่สภาพเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบัน ทำให้การบังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลเป็นไปโดยล่าช้าไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอต่อการอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนผู้มีอรรถคดี และเปิดโอกาสให้มีการประวิงคดี โดยการอุทธรณ์และฎีกาคำสั่งของศาลในชั้นบังคับคดีสมควรแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งในส่วนที่เกี่ยวกับการบังคับคดีตามคำพิพากษาและคำสั่งให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาคำโต้แย้งของผู้ร้อง ความเห็นและข้อมูลของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเอกสารประกอบแล้วเห็นว่า ผู้ร้องไม่ได้แสดงเหตุผลประกอบคำโต้แย้งว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๒๓ วรรคสองและวรรคสาม ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ และมาตรา ๒๗ วรรคสอง วรรคสี่ และวรรคห้า อย่างไร ไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยในส่วนนี้ และเห็นว่า คดีเป็นปัญหาข้อกฎหมายและมีพยานหลักฐานเพียงพอที่จะพิจารณาวินิจฉัยได้ จึงยุติการไต่สวนตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑

- ๗ -

มาตรา ๕๘ วรรคหนึ่ง กำหนดประเด็นที่ต้องพิจารณาวินิจฉัยว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๒๓ วรรคหนึ่ง วรรคสี่ และวรรคห้า ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ และมาตรา ๒๗ วรรคหนึ่งและวรรคสาม หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ และมาตรา ๒๗ เป็นบทบัญญัติในหมวด ๓ สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “การตรากฎหมายที่มีผลเป็นการจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลต้องเป็นไปตามเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ในกรณีที่รัฐธรรมนูญมิได้บัญญัติเงื่อนไขไว้ กฎหมายดังกล่าวต้องไม่ขัดต่อหลักนิติธรรม ไม่เพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ และจะกระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคลมิได้ รวมทั้งต้องระบุมเหตุผลความจำเป็นในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพไว้ด้วย” วรรคสอง บัญญัติว่า “กฎหมายตามวรรคหนึ่ง ต้องมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไป ไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่ง หรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง” มาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมาย มีสิทธิและเสรีภาพและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน” และวรรคสาม บัญญัติว่า “การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล ไม่ว่าด้วยเหตุความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมือง อันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ หรือเหตุอื่นใด จะกระทำมิได้”

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งเป็นกฎหมายวิธีสบัญญัติที่กำหนดวิธีการดำเนินการกระบวนพิจารณาเพื่อรับรอง คุ้มครอง หรือบังคับตามสิทธิหรือหน้าที่ตามกฎหมายสารบัญญัติ โดยมาตรา ๓๒๓ เป็นบทบัญญัติในภาค ๔ วิธีการชั่วคราวก่อนพิพากษาและการบังคับตามคำพิพากษาหรือคำสั่ง ลักษณะ ๒ การบังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่ง หมวด ๒ การบังคับคดีในกรณีที่ เป็นหนี้เงิน ส่วนที่ ๖ สิทธิของบุคคลภายนอกและผู้มีส่วนได้เสียเกี่ยวกับทรัพย์สินที่ถูกบังคับคดี ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๓๐) พ.ศ. ๒๕๖๐ มีเหตุผลในการประกาศใช้ คือ โดยที่บทบัญญัติของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งในส่วนที่เกี่ยวกับการบังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่งที่ใช้บังคับอยู่บางส่วนไม่เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบัน ทำให้การบังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาล

- ๘ -

เป็นไปโดยล่าช้า ไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอในการอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนผู้มีอรรถคดี และเปิดโอกาสให้มีการประวิงคดี สมควรแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งในส่วนที่เกี่ยวกับการบังคับคดีตามคำพิพากษาและคำสั่งให้เหมาะสมยิ่งขึ้น มาตรา ๓๒๓ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ภายใต้บังคับมาตรา ๕๕ บุคคลใดกล่าวอ้างว่าจำเลยหรือลูกหนี้ตามคำพิพากษา ไม่ใช่เจ้าของทรัพย์สินที่เจ้าพนักงานบังคับคดีได้ยึดไว้ หรือตนเป็นเจ้าของรวมซึ่งมีกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองในทรัพย์สินนั้นซึ่งเป็นอสังหาริมทรัพย์ที่ได้แบ่งการครอบครองเป็นส่วนสัดส่วน หรือตนเป็นเจ้าของรวมในทรัพย์สินนั้นซึ่งเป็นสังหาริมทรัพย์ที่เป็นทรัพย์แบ่งได้ หรือตนเป็นผู้อยู่ในฐานะอันจะให้จดทะเบียนสิทธิของตนในทรัพย์สินนั้นได้อยู่ก่อน บุคคลนั้นอาจร้องขอให้ปล่อยทรัพย์สินนั้นทั้งหมด หรือบางส่วนหรือเฉพาะส่วนของตน แล้วแต่กรณี โดยยื่นคำร้องขอต่อศาลที่ออกหมายบังคับคดีภายใน สิบวันนับแต่วันที่มีการยึดทรัพย์สินนั้น แต่ถ้าไม่สามารถยื่นคำร้องขอภายในระยะเวลาดังกล่าว บุคคลนั้นจะยื่นคำร้องขอเมื่อพ้นระยะเวลาเช่นว่านั้นได้ก็ต่อเมื่อมีพฤติการณ์พิเศษและได้ยื่นคำร้องขอ ไม่ช้ากว่าเจ็ดวันก่อนวันที่เจ้าพนักงานบังคับคดีกำหนดไว้เพื่อการขายทอดตลาดหรือจำหน่ายโดยวิธีอื่น ซึ่งทรัพย์สินนั้นเป็นครั้งแรก เว้นแต่ในกรณีที่มีเหตุสุดวิสัย บุคคลนั้นจะยื่นคำร้องขอในภายหลังก็ได้ แต่จะต้องยื่นเสียก่อนขายทอดตลาดหรือจำหน่ายโดยวิธีอื่นซึ่งทรัพย์สินนั้น” วรรคสี่ บัญญัติว่า “โจทก์ หรือเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาอาจยื่นคำร้องว่าคำร้องขอ้นไม่มีมูลและยื่นเข้ามาเพื่อประวิงการบังคับคดี เมื่อปรากฏพยานหลักฐานเบื้องต้นว่าคำร้องนั้นฟังได้ ศาลมีอำนาจสั่งให้ผู้กล่าวอ้างวางเงินหรือหาประกัน ต่อศาลตามจำนวนและภายในระยะเวลาที่ศาลเห็นสมควร เพื่อเป็นประกันการชำระค่าสินไหมทดแทน แก่โจทก์หรือเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาสำหรับความเสียหายที่อาจได้รับจากการยื่นคำร้องขอ้น ถ้าผู้กล่าวอ้าง ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งศาล ให้ศาลมีคำสั่งจำหน่ายคดีออกจากสารบบความ ส่วนเงินหรือประกันที่วางไว้ ต่อศาลดังกล่าว เมื่อศาลเห็นว่าไม่มีความจำเป็นต่อไป จะสั่งคืนหรือยกเลิกประกันนั้นก็ได้ คำสั่งของศาล ตามวรรคนี้ให้เป็นที่สุด” และวรรคห้า บัญญัติว่า “ในกรณีที่ศาลได้มีคำสั่งยกคำร้องขอที่ยื่นไว้ ตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง ถ้าโจทก์หรือเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาที่ได้รับความเสียหายเนื่องจากการยื่นคำร้องขอดังกล่าวเห็นว่าคำร้องขอ้นไม่มีมูลและยื่นเข้ามาเพื่อประวิงการบังคับคดี บุคคลดังกล่าว อาจยื่นคำร้องต่อศาลภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ศาลได้มีคำสั่งยกคำร้องขอเพื่อขอให้ศาลสั่งให้ผู้กล่าวอ้าง ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนสำหรับความเสียหายที่เกิดขึ้นแก่ตนได้ ในกรณีเช่นว่านี้ ให้ศาลมีอำนาจสั่ง

- ๙ -

ให้แยกการพิจารณาเป็นสำนวนต่างหากจากคดีเดิม และเมื่อศาลไต่สวนแล้วเห็นว่าคำร้องนั้นฟังได้ ให้ศาลมีคำสั่งให้ผู้กล่าวอ้างคดีใช้ค่าสินไหมทดแทนตามจำนวนที่ศาลเห็นสมควร ถ้าบุคคลดังกล่าว ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งศาล โจทก์หรือเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาอาจร้องขอให้ศาลบังคับคดีแก่บุคคลนั้น เสมือนหนึ่งว่าเป็นลูกหนี้ตามคำพิพากษา”

ข้อโต้แย้งของผู้ร้องที่ว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๒๓ วรรคหนึ่ง ในส่วนระยะเวลาการยื่นคำร้องขอให้ปล่อยทรัพย์สิน การพิจารณาว่ามีพฤติการณ์พิเศษหรือเหตุสุดวิสัย หรือไม่ เป็นดุลพินิจของศาลที่จะพิจารณา และไม่มีแนวคำพิพากษาของศาลฎีกาตีความคำว่า “พฤติการณ์พิเศษและเหตุสุดวิสัย” หากศาลเห็นว่าคำร้องขอให้ปล่อยทรัพย์สินไม่มีพฤติการณ์พิเศษ หรือเหตุสุดวิสัยก็ต้องยกคำร้องและดำเนินการบังคับคดีต่อไป ทำให้ผู้ร้องขอให้ปล่อยทรัพย์สินซึ่งเป็น บุคคลภายนอกที่ได้รับความเสียหายจากการบังคับคดีไม่ได้รับความคุ้มครองตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย เป็นการเพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลภายนอกในการยื่นคำร้องขอให้ปล่อยทรัพย์สิน มาตรา ๓๒๓ วรรคสี่ บัญญัติให้สิทธิโจทก์หรือเจ้าหนี้ตามคำพิพากษายื่นคำร้องขอให้ศาลสั่ง ให้บุคคลภายนอกผู้ยื่นคำร้องขอให้ปล่อยทรัพย์สินวางเงินหรือหาประกันต่อศาลในกรณีที่คำร้องนั้นไม่มีมูล และยื่นเข้ามาเพื่อประวิงการบังคับคดี มีผลกระทบต่อสิทธิของผู้ร้องเกินสมควร เนื่องจากจำกัด ระยะเวลาในการยื่นคำร้องตามวรรคหนึ่งไปแล้ว และหากผู้ร้องไม่สามารถที่จะนำเงินหรือหลักประกัน มาวางได้ ศาลจะมีคำสั่งจำหน่ายคดีออกจากสารบบความ คำสั่งของศาลดังกล่าวให้เป็นที่สุด เป็นการ ให้สิทธิแก่เจ้าหนี้เหนือบุคคลภายนอกผู้สุจริตได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายจากการบังคับคดี ที่ไม่สามารถหาเงินหรือหลักประกันมาวางต่อศาล เป็นการเพิ่มภาระให้แก่บุคคลภายนอก ส่วนมาตรา ๓๒๓ วรรคห้า บัญญัติให้โจทก์หรือเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาอาจยื่นคำร้องต่อศาลภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ ศาลได้มีคำสั่งยกคำร้องขอให้ศาลสั่งให้ผู้กล่าวอ้างคดีใช้ค่าสินไหมทดแทนสำหรับความเสียหาย ที่เกิดขึ้นแก่ตนได้ เป็นบทบัญญัติที่ให้สิทธิและความสะดวกแก่เจ้าหนี้เพียงฝ่ายเดียว ทำให้เกิด ความไม่เสมอภาคในกฎหมาย เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลด้วยเหตุความแตกต่างในเรื่อง สถานะของบุคคลและฐานะทางเศรษฐกิจ บทบัญญัติมาตรา ๓๒๓ วรรคหนึ่ง วรรคสี่ และวรรคห้า ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ และมาตรา ๒๗ นั้น เห็นว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา ความแพ่ง มาตรา ๓๒๓ มีวัตถุประสงค์เพื่อคุ้มครองสิทธิของบุคคลภายนอกผู้ที่เกี่ยวข้องกับการบังคับคดี

- ๑๐ -

มีสาระสำคัญ ๓ ประการ ประการแรก กำหนดตัวบุคคลผู้มีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลไว้ ๔ ประเภท ได้แก่ บุคคลที่อ้างว่าจำเลยหรือลูกหนี้ตามคำพิพากษาไม่ใช่เจ้าของทรัพย์สิน เจ้าของรวมในสังหาริมทรัพย์ที่แบ่งการครอบครองเป็นส่วนสัดส่วน เจ้าของรวมในสังหาริมทรัพย์ที่แบ่งได้ และผู้อยู่ในฐานะที่จะจดทะเบียนสิทธิของตนได้อยู่ก่อน อันเป็นการคุ้มครองสิทธิบุคคลภายนอกเพิ่มขึ้นจากการที่เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาดำเนินการบังคับคดี ประการที่สอง กำหนดวิธีการและระยะเวลาในการใช้สิทธิยื่นคำร้องขอให้ชัดเจนยิ่งขึ้น จากเดิมที่บทบัญญัติเกี่ยวกับการร้องขอตทรัพย์กฎหมายมิได้กำหนดเวลาไว้ ทำให้ยื่นคำร้องขอเมื่อใดก็ได้ เพียงแต่ต้องยื่นก่อนนำทรัพย์สินนั้นออกขายทอดตลาด แต่บทบัญญัติมาตรา ๓๒๓ ที่แก้ไขใหม่กำหนดระยะเวลาในการยื่นคำร้องขอให้ปล่อยทรัพย์สินเพื่อให้โอกาสหรือคุ้มครองสิทธิของบุคคลภายนอกผู้เกี่ยวข้องกับการบังคับคดี โดยแบ่งออกเป็น ๓ กรณี กรณีแรก ไม่มีพฤติการณ์พิเศษหรือเหตุสุดวิสัย ต้องยื่นคำร้องขอต่อศาลที่ออกหมายบังคับคดีภายในหกสิบวันนับแต่วันที่มีการยึดทรัพย์สินนั้น กรณีที่สอง มีพฤติการณ์พิเศษ ต้องยื่นคำร้องขอไม่ช้ากว่าเจ็ดวันก่อนวันที่เจ้าพนักงานบังคับคดีกำหนดไว้เพื่อการขายทอดตลาดหรือจำหน่ายโดยวิธีอื่นซึ่งทรัพย์สินนั้นเป็นครั้งแรก กรณีที่สาม มีเหตุสุดวิสัย ต้องยื่นคำร้องขอก่อนขายทอดตลาดหรือจำหน่ายโดยวิธีอื่นซึ่งทรัพย์สิน และประการที่สาม กำหนดบทคุ้มครองผู้ที่ได้รับความเสียหายอันเนื่องมาจากการร้องขอให้ปล่อยทรัพย์สิน การกำหนดระยะเวลาในการร้องขอให้ปล่อยทรัพย์สินดังกล่าวเป็นการกำหนดระยะเวลาตามความจำเป็นในแต่ละกรณีเป็นกรณีที่กฎหมายกำหนดให้มีข้อยกเว้นเป็นกรณีพิเศษเพิ่มขึ้นเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่บุคคลภายนอกในการยื่นคำร้องขอให้ปล่อยทรัพย์สิน และเพื่อให้สอดคล้องกับกระบวนการขั้นตอนการบังคับคดี เช่น การกำหนดระยะเวลาให้ยื่นคำร้องขอให้ปล่อยทรัพย์สินก่อนที่จะมีการขายทอดตลาดเพื่อเปิดโอกาสให้ศาลมีเวลาไต่สวนคำร้องขอให้ปล่อยทรัพย์สิน หากศาลเห็นควรสั่งให้ผู้ร้องวางประกัน ผู้ร้องย่อมมีเวลาหาเงินหรือหลักทรัพย์มาวางประกันได้ ส่วนการกำหนดระยะเวลาไว้ไม่น้อยกว่าเจ็ดวันก่อนวันขายทอดตลาดก็ด้วยเหตุผลว่า หากกำหนดระยะเวลานานเกินควรจะทำให้กระบวนการพิจารณาของศาลเป็นไปโดยล่าช้า เป็นการรอนสิทธิของเจ้าของทรัพย์สินที่แท้จริงซึ่งเป็นผู้สุจริต อีกทั้งการพิจารณาว่าข้ออ้างตามคำร้องขอมีพฤติการณ์พิเศษหรือเหตุสุดวิสัยหรือไม่ ย่อมขึ้นอยู่กับข้อเท็จจริงตามที่ปรากฏในคำร้องขอแต่ละกรณีเป็นสำคัญ ศาลมีอาจใช้ดุลพินิจของตนเพียงลำพังได้ และไม่จำเป็นต้องให้ศาลฎีกามีคำพิพากษาวางแนวทางการตีความถ้อยคำดังกล่าวเสียก่อน หากไม่เปิดโอกาสให้ศาลใช้ดุลพินิจเลย

- ๑๑ -

ผู้ร้องขอให้ปล่อยทรัพย์สินจะใช้สิทธิยื่นคำร้องขอได้เพียงระยะเวลาเดียว คือ ภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ มีการยึดทรัพย์สินเท่านั้น ทั้งนี้ พฤติการณ์พิเศษหรือเหตุสุดวิสัยบัญญัติอยู่ในประมวลกฎหมาย วิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๓ ซึ่งศาลยุติธรรมใช้มาตรานี้เป็นเครื่องมือในการอำนวยความสะดวก โดยพิจารณาพฤติการณ์พิเศษหรือเหตุสุดวิสัยตามข้อเท็จจริงที่ปรากฏในคำร้องขอหรือที่ได้จากการไต่สวน ซึ่งการยื่นคำร้องขอให้ปล่อยทรัพย์สินก็ใช้หลักการและแนวทางเดียวกัน

สำหรับบทบัญญัติมาตรา ๓๒๓ วรรคสี่ ที่บัญญัติให้โจทก์หรือเจ้าหนี้ตามคำพิพากษา ยื่นคำร้องขอให้ศาลสั่งให้ผู้ร้องวางเงินหรือหาประกันต่อศาลในกรณีที่คำร้องขอนั้นไม่มีมูลและยื่นเข้ามา เพื่อประวิงการบังคับคดี เมื่อมีการร้องขอให้ปล่อยทรัพย์สิน ศาลจะพิจารณาคำร้องขอเช่นเดียวกับ คดีธรรมดา โดยเปิดโอกาสให้โจทก์หรือเจ้าหนี้ตามคำพิพากษายื่นคำร้องขอให้ชดเชยค่าเสียหายสำหรับ ความเสียหายที่อาจจะเกิดขึ้นจากการยื่นคำร้องขอดังกล่าว อันเป็นมาตรการกลั่นกรองคำร้องขอให้ ปล่อยทรัพย์สินที่ยื่นเข้ามาในชั้นบังคับคดีเพื่อให้การดำเนินกระบวนการพิจารณาเป็นไปด้วยความรวดเร็ว ถูกต้อง เป็นธรรม ทำให้การยื่นคำร้องขอให้ปล่อยทรัพย์สินเพื่อประวิงการบังคับคดีทำได้มากยิ่งขึ้น กรณีที่ความปรากฏแก่ศาลว่าคำร้องขอนั้นไม่มีมูลและเป็นการประวิงการบังคับคดี ศาลอาจมีคำสั่ง ให้ผู้ร้องวางเงินหรือหลักประกัน ถ้าผู้ร้องไม่ปฏิบัติตามให้ศาลมีคำสั่งจำหน่ายคดีออกจากสารบบความ และคำสั่งดังกล่าวให้เป็นที่สุด เนื่องจากหากปล่อยให้มีการอุทธรณ์หรือฎีกาคำสั่งต่อไป กระบวนการ บังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่งจะยืดเยื้อทำให้เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาไม่สามารถบังคับคดี และไม่เป็นธรรมต่อคู่ความทุกฝ่าย ทั้งนี้ กฎหมายมิได้บังคับให้ศาลต้องสั่งตามที่โจทก์หรือเจ้าหนี้ ตามคำพิพากษาร้องขอและมีได้กำหนดว่าต้องเป็นเงินหรือประกันที่มีมูลค่าเท่าใด แต่ศาลจะต้องพิจารณา โดยคำนึงถึงความเป็นธรรมที่คู่กรณีทั้งสองฝ่ายพึงจะได้รับเป็นสำคัญ

ส่วนบทบัญญัติมาตรา ๓๒๓ วรรคห้า ที่บัญญัติให้โจทก์หรือเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาที่ได้รับ ความเสียหายเนื่องจากการยื่นคำร้องขอที่ไม่มีมูลและยื่นเข้ามาเพื่อประวิงการบังคับคดี อาจยื่นคำร้อง ต่อศาลเพื่อขอให้ศาลสั่งให้ผู้กล่าวอ้างชดเชยค่าสินไหมทดแทนสำหรับความเสียหายที่เกิดขึ้นแก่ตนได้นั้น เป็นการกำหนดหลักเกณฑ์การเรียกค่าสินไหมทดแทนแก่โจทก์หรือเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาที่ได้รับ ความเสียหายโดยไม่ต้องฟ้องร้องเป็นคดีใหม่ เพื่อคุ้มครองผู้ที่ได้รับความเสียหายอันเนื่องมาจากการ ร้องขอให้ปล่อยทรัพย์สิน ทำให้การบังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลเป็นไปด้วยความรวดเร็ว

- ๑๒ -

ถูกต้อง เป็นธรรม มีประสิทธิภาพในการอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนผู้มีอรรถคดี และเป็น การป้องปรามการร้องขอให้ปล่อยทรัพย์สินโดยมีเจตนาให้การบังคับคดีล่าช้าหรือยื่นคำร้องขอเข้ามา เพื่อประวิงการบังคับคดีอันเป็นการสร้างความสมดุลเพื่อความเป็นธรรมให้กับทุกฝ่าย

ดังนั้น ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๒๓ วรรคหนึ่ง วรรคสี่ และวรรคห้า จึงเป็นบทบัญญัติที่คุ้มครองสิทธิของคู่ความและผู้เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรมอย่างเท่าเทียมกัน เป็นไปตามหลักความได้สัดส่วนพอเหมาะพอควรแก่กรณี ไม่ขัดต่อหลักนิติธรรม ไม่เพิ่มภาระหรือจำกัด สิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ ไม่กระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคล มีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไป ไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่ง เป็นการเจาะจง ไม่ขัดต่อหลักความเสมอภาค และไม่เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล ด้วยเหตุความแตกต่างในเรื่องสถานะของบุคคลและฐานะทางเศรษฐกิจ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ และมาตรา ๒๗ วรรคหนึ่งและวรรคสาม

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๒๓ วรรคหนึ่ง วรรคสี่ และวรรคห้า ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ และมาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง และวรรคสาม

- ๑๓ -

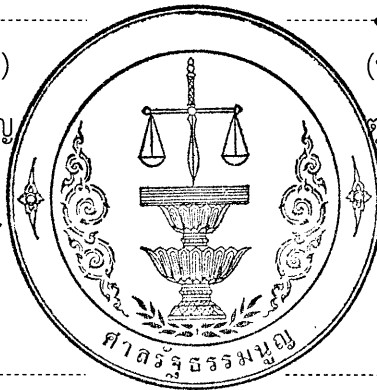
(คำวินิจฉัยที่ ๒๕/๒๕๖๗)

(นายปัญญา อุดชาชน)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายอุดม สิทธิวิรัชธรรม)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายวิรุฬห์ แสงเทียน)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายจิรนิติ หะวานนท์)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายนภดล เทพพิทักษ์)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายบรรจงศักดิ์ วงศ์ปราชญ์)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายอุดม รัฐอมฤต)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายสุเมธ รอยกุลเจริญ)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ